

GAZİANTEP MÜZESİNDEKİ BRONZ URARTU MIĞFERİ

Dr. O. AYTUĞ TAŞYÜREK

1973 Yılında Gaziantep Müzesince satın alınan bu Miğfer 64.3.1973 numara ile Müze envanterine kayıt edilmiştir. Eser Bugüne kadar neşriyatı yapılmış olan diğer Urartu Miğferlerinden pek farklı değildir (fig. 1) (Res. 1)¹.

Kral Miğferleri olarak bilinen Urartu Miğfer örneklerinin dört tanesi Karmir Blur da bulunmuştur², Bu kral Miğferlerinin dışında halen British Museum'da bulunan Van menşeli bir başka Miğfer ile³, Prof. Dr. Afif Erzen tarafından Çavuştepe'de bulunmuş olan Miğferde dahil olmak üzere bu tip Urartu Miğferlerinden bilinenler altı adetten fazla değildir⁴.

Gaziantep Miğferi günümüze oldukça yıpranmış bir durumda intikal etmiş olup herhangi bir yazıt ihtiva etmemektedir. Miğferin cephesine tekabül eden orta kısımda kartuş içinde bir hayat ağacı

motifi ve bu motifin sağ ve solunda yüzleri hayat ağacına dönük birer kadın figürü yer almaktadır⁵. Bu kompozisyonun sağ ve solunda başları aşağıya doğru, arslan başlı, yılan gövdeli mitolojik figürler vardır⁶. Ayrıca bu figürlerin dışında miğferin cephesine göre simetrik özellikte, şeritler içinde, atlar ve harp arabalarıyla savaşa giden cenkçiler, yanlarda ve miğferin alınlık kısmında yer almaktadırlar. Savaşçı figürlerin başlarında miğferleri, ellerinde mızrakları vardır, savaş arabaları ikişer süslü at tarafından çekilmekte ve her arabada ikişer cenkçi bulunmaktadır. At sırtındaki savaşçılarda üst üste ikişerli olarak gösterilmişlerdir. Ancak bütün figürler Miğferin cephesine doğru hareket halindeyler.

Dövme tekniği ile vücuda getirilen Figürler işleniş yönünden Karmir-Blur Kral Miğferlerindeki Figürlerle aynı stil özellikleri taşımaktadırlar⁷. Bunlardan özellikle Sarduri II Miğferi ile yakın benzerlikler gösteren Gaziantep Miğferinde M.Ö VIII. yy. ortalarına tarihlenmesi pek hatalı olmasa gerekir⁸.

¹ Miğferin neşredilmesi için tarafımıza gerekli izni veren Eski Eserler ve Müzeler Genel Müdürü Sayın Hikmet Gürçay ile Eserin Gaziantep Müzesine kazandırılmasını gerçekleştiren ve bize her konuda geniş ölçüde yardımcı olan Müze Müdür Muavini Hasan Candemir'e teşekkürü borç biliriz.

² S. Lloyd Early Highland Peoples of Anatolia, 1967, Fig. 122.

³ Aynı eser, Fig. 123.

⁴ Halen İstanbul Arkeoloji Müzeleri laboratuvarında temizlenmekte olan Miğfer 1971 yılı kazı sezonunda Çavuştepe'de Prof. Dr. Afif Erzen tarafından bulunmuş ancak neşriyatı henüz yapılmamıştır.

⁵ Barnett-Watson, Iraq, XIV (1952), Pl. XXXIII/2

⁶ Karmir-Blur, Van ve Çavuştepe miğferlerinde de bu tip mitolojik yaratıklar aynı biçimdedir.

⁷ B. Piotrovsky, Urartu (Nagel), 1969, Pl, 93-96.

⁸ G. Azarpay, Urartian Art and Artifacts, 1968, Pl. 16.

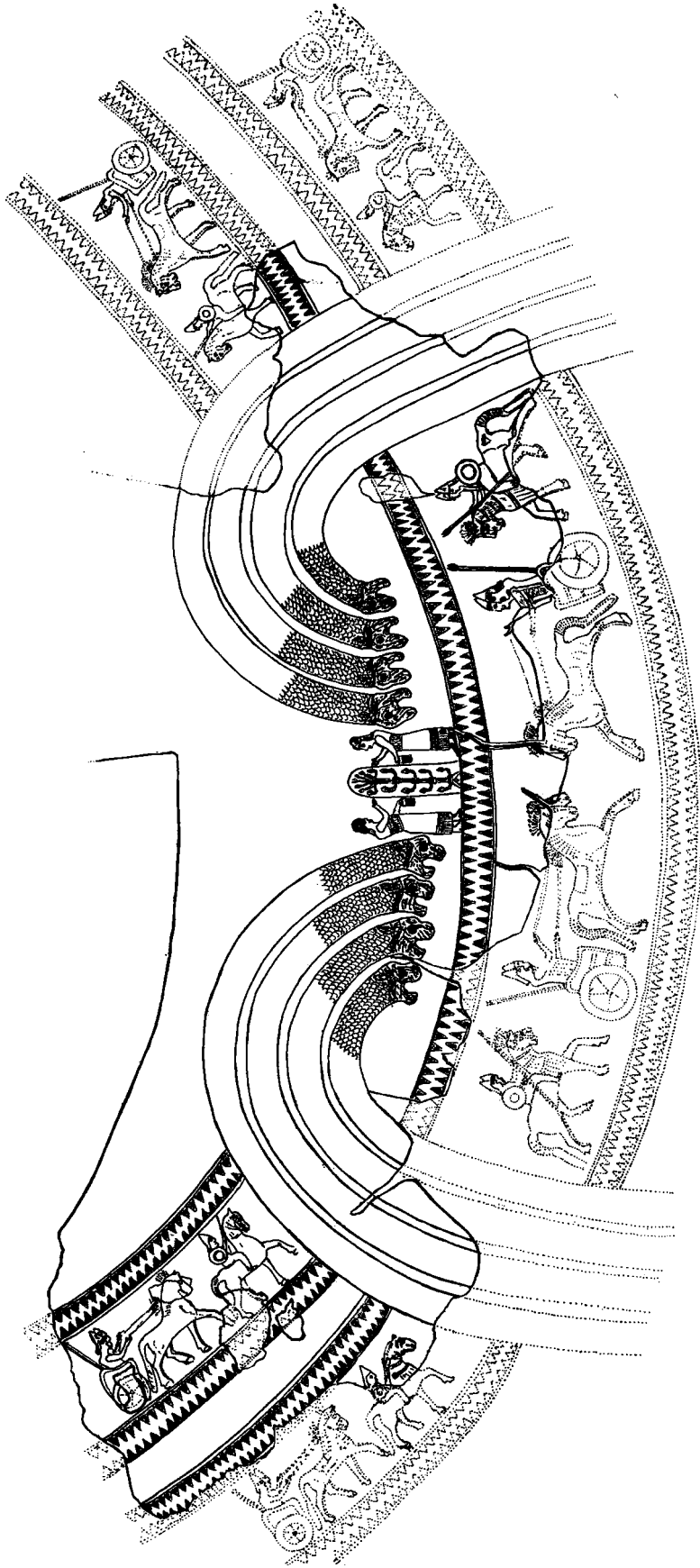

Fig. 1

Res. 1